

1
ПРАКТИЧНА РОБОТА №4

Тема: Гібридологічний аналіз. Моногібридні схрещування

Завдання:

1. Ознайомитися з гібридологічним аналізом, як методом визначення закономірностей успадкування якісних ознак.
2. Вивчити закони успадкування Г.Менделя.
3. Вивчити поняття про ген, генотип, фенотип, алель, гомозиготність і гетерозиготність.
4. Вивчити закономірності розщеплення при моногібридному схрещуванні.
5. Вивчити успадкування ознак при повному і неповному домінуванні.
6. Розв'язування задач.

Приклади задач до теми.

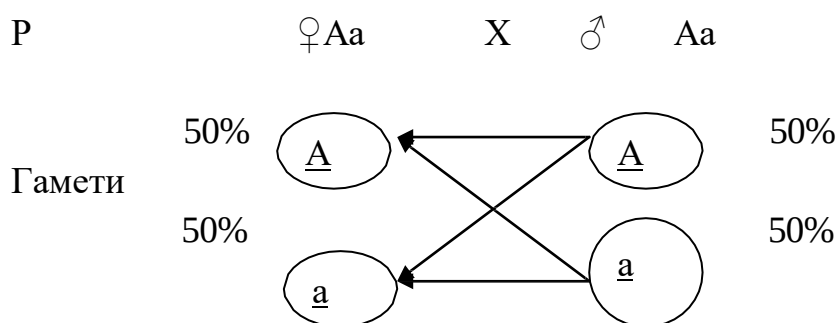
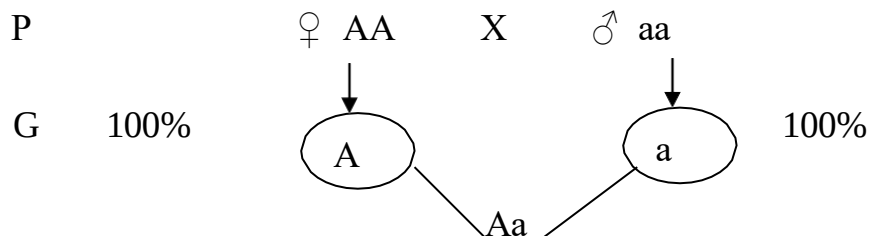
Гомозиготні ранньостиглі рослин ячменю були запилені пилком пізньостиглих рослин. Одержали 65 ранньостиглих рослин F_1 і 148 – F_2 .

1. Скільки і які генотипи могли мати рослини F_1 ?
2. Скільки і які типи чоловічих гамет може утворитися в F_1 ?
3. Скільки рослин – домінантних гомозигот – може утворитися в F_2 ?
4. Скільки рослин F_2 можуть бути гетерозиготними? Вкажіть генотип.
5. Скільки рослин F_2 можуть бути пізньостиглими? Вкажіть генотип.

Схема відповіді.

A – ген ранньостиглості ячменю

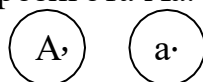
a – ген пізньостиглості ячменю.

F₂   1/4 AA , 2/4 Aa , 1/4 aa

1. 1 генотип, гетерозигота Aa.

2. 2 типи,

3. $\frac{1}{4} AA \cdot 148 = 37$

4. $\frac{1}{2} Aa \cdot 148 = 74$

5. $\frac{1}{4} aa \cdot 148 = 37$

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5

Тема: Дигібридні та полігібридні схрещування

Завдання:

1. Вивчити закономірності розщеплення при дигібридному схрещуванні.
2. Вивчити схему утворення гамет при незалежному комбінуванні ознак.
3. Вивчити закономірності розщеплення при полігібридних схрещуваннях.
4. Розщеплення в поворотних і аналізуючих полігібридних схрещуваннях.
5. Розв'язування задач.

Приклади задач до теми.

Від схрещування двох сортів пшениці, у одного з яких рослини остисті червоноколосі, у другого – безості білоколосі, одержали 47 рослин F_1 з безостим червоним колосом, від самозапилення яких одержали 480 рослин F_2 .

1. Скільки і які типи гамет може утворити рослина F_1 ?
2. Скільки рослин F_2 могли бути безостими червоноколосими? Вкажіть фенотиповий радикал цих рослин.
3. Скільки безостих червоноколосих рослин F_2 в наступних поколіннях не будуть розщеплюватись? Вкажіть генотип.
4. Скільки і які генотипи мали рослини F_2 ?
5. Скільки рослин F_2 було безостих білоколосих? Вкажіть генотип.

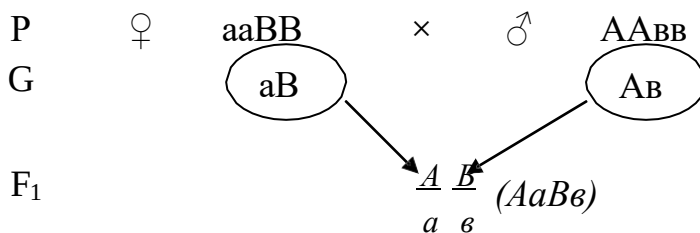
Схема відповіді.

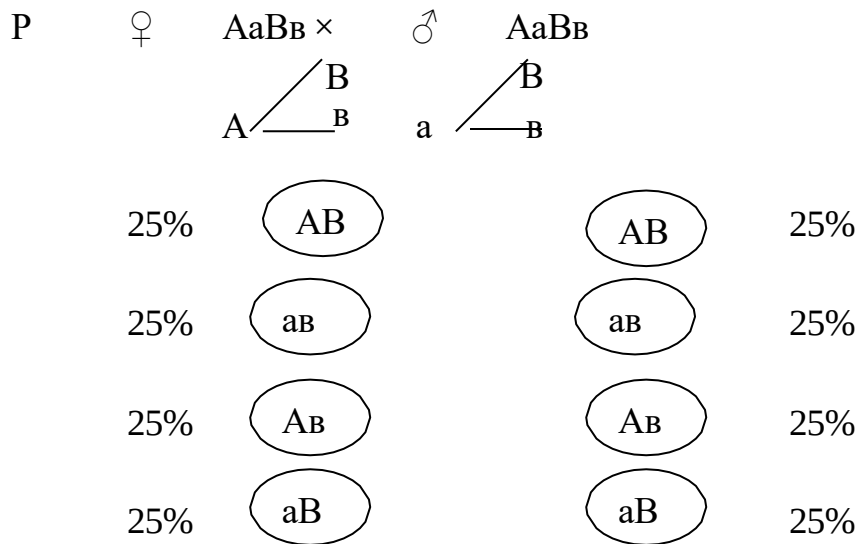
А – ген безостості колосу,

а – ген остистості колосу,

В – ген червоного забарвлення колосу,

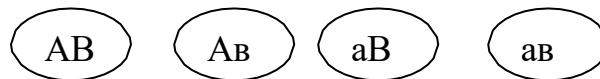
в – ген білого забарвлення колосу.

Гамети ♀	Гамети ♂			
	AB	ab	Ab	aB
AB	AABB	AaBb	AABB	AaBb
ab	AaBb	aabb	Aabb	aaBb
Ab	AABb	Aabb	AAbb	AaBb
aB	AaBb	aaBb	AaBb	aaBB

1.4 типи

2. $480 \cdot \frac{9}{16} = 270$,   A – B – .

2. $480 \cdot \frac{1}{16} = 30$,   AABB.

3. 9 генотипів: AABB; AaBB; AaBb; AAbb; aaBB; AABb; Aabb; aaBb; aabb.

4. $480 \cdot \frac{3}{16} = 90$,   AAbb, Aabb

Можливі варіанти задач до теми.

1. У вівса дві пари ознак (нормальний ріст (A) – гігантизм (a); ранньостиглість (B) – пізньостиглість (b)) успадковуються незалежно. Від схрещування дигетерозигот з рецесивом одержали 180 рослин F_a.

2. У суниці дві пари ознак (червоні і білі ягоди, наявність і відсутність вусиків) успадковуються незалежно. Схрестили гомозиготні рослини, які мають вусики і білі ягоди, з гомозиготними рослинами, які не утворюють вусиків і мають червоні ягоди. В F₁ одержали 340 рослин (мали вусики і рожеві ягоди), в F₂ – 620 рослин.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №6**Тема: Визначення генотипу за фенотипом****Завдання:**

1. Вивчити загальні формули кількості генотипів, фенотипів, гамет, гомозигот, гетерозигот при схрещуваннях.
2. Розв'язування задач.

Приклади задач до теми.

У людини карий колір очей – К домінує над блакитним – к. Кароока жінка, у батька якої були блакитні очі, а у матері – карі, вийшла заміж за чоловіка з блакитними очима, батьки якого мали карі очі. У них народилась дитина з блакитними очима. Визначити генотип всіх вказаних осіб.

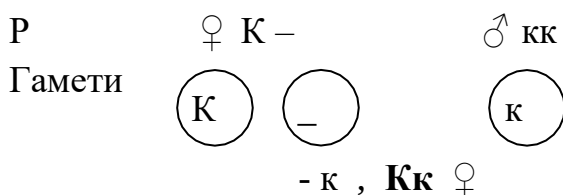
Схема відповіді.

1. Визначаємо генотип жінки

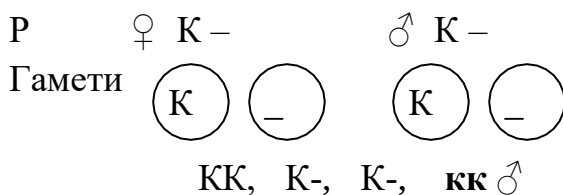
К – карий колір очей;

к – блакитний колір очей.

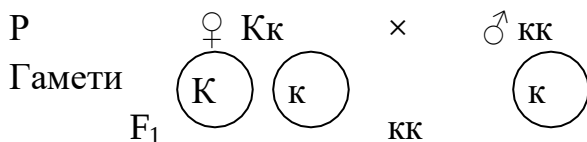
Визначаємо генотип жінки

Визначаємо генотип чоловіка

Визначаємо генотип дитини

Можливі варіанти задач до теми.

1. Ген чорної масті великої рогатої худоби домінує над геном червоної. Які телята народяться від гібридної корови і червоного бика?
2. У садових ротиків червоне забарвлення квіток не повністю домінує над білим. Гетерозиготи мають рожеве забарвлення квітів. Рослини садових ротиків

з рожевими квітами запилили пилком червоноквіткової рослини. Визначити генотипи і фенотипи потомства.

3. У плодовій мушці дрозофіли сірий колір тіла домінує над чорним. При схрещуванні сірих мух між собою в потомстві виявилось 1019 мух сірого кольору і 342 – чорного. Визначити генотипи батьків і потомства.

4. Дві чорні самки миші схрестили з коричневим самцем. Одна самка в декількох пометах дала 22 чорних і 19 коричневих потомків, а друга в загальному складі 37 чорних (ген чорного кольору домінує). Визначити генотипи батьків і потомства.